

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apară Martia, Jula și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refuză. Articollii nepublicati nu se înapoiază.

INSERTIUNILE

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Răsboiul.

Sibiu, 12 August n.

Șase luni sunt de când s'au început dușmaniile și schimbul de glonte nimicitoare de vieți între Rusia și Japonia, și sfârșitul acestui războiu încă tot nu se poate ști și nu se poate prevedea. Adevărat, că până acuma norocul a fost consecuent pe partea Japonezilor, cari au trecut prin multe succese frumoase, și cu eroismul lor și-au eluat stima și admirația lumii întregi; dar' adevărat e și aceea, că trupele rusești au cam evitat până acuma să intre în o luptă mai mare și decizătoare pentru soarta războiului ce-l poartă.

De ce? Comandantul lor va ști, care sigur își are planul seu bine stabilit și știe de ce deocamdată trebuie tot să se retragă, cedând terenul Japonezilor, în schimbul enormelor pierderi ce le au, — căci multe vieți japoneze s'au stins pe câmpul de războiu. Se poate, că cei ce conduc trupele rusești așteaptă slăbirea în măsură și mai mare a trupelor japoneze, pentru ca atunci cu totă nădejdea să se repezescă asupra lor și să le nimicească.

Deci până acuma deci încă nu e soarta războiului purtat între Rusia și Japonia, pe lângă toate învingerile Japonezilor, și pe lângă toate desastrese prin cari au trecut Rușii.

Se va termina oare războiul cu învingerea Japonezilor, ori în cele din urmă au să rămână totuși ei cei bătuti? Asta e întrebarea cu care și frământă creierii multă lume.

Cei pricepuți în treburi de acestea sunt de credință, că Rusia are să poarte războiul în care a intrat *ani îndelungați*, — pentru-că poate să 'l poarte, fiind-că are și parale destule, și soldați destui, — și că are să 'l poarte până Japonia va fi atât de slăbită, în cât ea singură să ceară legarea păcii, în care ea apoi firește că Rusia ar dicta condițiunile de pace.

Se poate. Dar' peste socotela această ușor se poate age o dungă grosă, dacă

pe lângă totă evitarea Rușilor de a intra în luptă decizătoare, trupele japoneze i-ar pute încunajura astfel, ca să 'i constrângă la o ciocnire pe marte pe viață. Și se pare că tocmai acesta e planul Japonezilor. În cazul acesta apoi Rusia ar rămâne bătută, — presupunând că norocul, care a suris până acuma Japonezilor, nu i-ar părăsi nici de astădată. Pentru-că trupele japoneze s'au dovedit a fi superioare celor rusești, atât în ce privește numărul, cât și cu privire la întebuițarea armelor, dar' mai ales în eroism, în însuflețirea pentru cauza apărată. Și acesta este momentul însemnat asupra căruia e îndreptată atențiunea lumii civilizate.

Războiul dintre Rusia și Japonia a scos mai mult de cât ori și care din trecut la ivelă faptul, că pentru purtarea unui războiu cu sorți de izbândă nu e destul să ai bani și să ai material bun de împușcat, cu milioanele, cum are Rusia bunăoară, ci se cere mai pe sus de toate, ca acest material brut, ostașii meniți să-și lase oșele pe câmpul de războiu, să știe pentru ce au să o facă acesta, pentru ce au să lupte și să-și verse sângele.

Japonezul o știe acesta, Rusul nu o știe. Japonezul știe că are o patrie în care are și drepturi, nu numai datorințe, și știe că fericirea, bunăstarea, gloria patriei sale este și a sa proprie. Rusul însă nu cunoște favoruri pe cari i-le-ar întinde patria. El știe numai de datorințe, căci drepturi pentru el nu există în patria sa. De aci însuflețirea mitore la unul, și lipsa de însuflețire la celalalt.

Conducătorii de state și de armate mari se-și noteze lucrul acesta bine, bine, și acolo, unde raporturile de a casă sunt cam aceleași ca în Rusia, să se pună cu totă nădejdea să le îndrepte spre bine. Pentru-că nimeni nu știe ce poate să aducă ziua de mâine!

Fragmente istorice.

Despre boerii din țera Făgărașului,

Non quis, sed quid.

(Urmare).

La anul 1532 domeniul Făgărașului fu conferit lui Toma Nadasdy, care de aceea se și titulează: *perpetuus Dominus terrae Fogaras*, dar' denumit fiind de Palatin al Ungariei, el cedă acest domeniu surorii sale Ana, măritată după Stefan Mailath Voivodă al Ardealului, carea și după captivitatea bărbatu-seu administrează domeniul seu, estradă mai multe diplome confirmatoriale pentru boerii din ținutul Făgărașului, cu cari ne vom întâlni în partea specială și în cari ea se titulează: *Nos Dei gratia Anna de Nadasd spectabilis ag Magnifici Domini quondam Stephanus Mailath Voivodae transilvaniensis et sicularum Comitiss — Relicta*, etc.

Fiu-seu Gavril Mailath vându domeniul Făgăraș lui Zápolya și se trase în părțile Ungariei superioare stăpânite de Maximilian, și după el se duseră și unchiul și catolisati, din cari probabil se trag Mailateștii din Ungaria.

După moartea lui Ioan Zápolya (1540) urmă în domnia Ardealului minoreanul seu fiu Sigismund sub tutela mamei sale Isabela, care vându domeniul Făgărașului lui Gaspar Békés pentru 20,000 fl. Acesta însă pentru infidelitate îl perdă, sub Balthoreștii următori în domnia Făgărașului.

După moartea lui Sigismund Zápolya (1571) se alese de principe domnitoriu al Ardealului Stefan Bathori de Somlyó, care apoi chemat fiind de rege al Poloniei (1575) lasă în locul seu de ocărnuitor al Ardealului pe frate-seu Cristofor Bathori (1575—1581) — ear' fratelui al treilea Balthazar Bathori confere districtul Făgărașului unde confirmă și el mai multe acte boeronaie (vezi partea

specială); titulându-se: *Nos Balthazar Bathori de Somlyó Comes et haeres Dominusque terrae Fogaras perpetuus, nec non illustrissimis Principis Transilvaniae consiliarius* etc.

În diploma confirmatorială din anul 1590 a lui Balthazar Bathori dată boerilor Dragomir din Mundra despre un schimb de realități, se amintește că actul s'a încheiat în scaunul celor 12 boeri sub presiul lui Cosmus Horvat Petritjevich Praefectus arcis Fogaras et consiliarius Ill. Principis Transilvaniae etc. (1558).

Tot Balthazar Bathori confirmă la anul 1593 și familia Dobrin de Bucium în boeronatul ei, dar' astădată nu pe baza unei sentințe a tribunului boeresc, ci din propria autoritate ca: *perpetuus verusque Dominus terrae Fogaras*, demandând lui Francisco Literati Provisori arcis nostrae Fogaras și celor 12 boeri ai scaunului să eșecute noua sa donațiune.

Pe timpul lui Cristofor Bathori, 1577, apare un episcop ortodox la Vlădeni (C. I. Kemény in trans. 1688). După Cristofor Bathori urmăze fiul seu minorel Sigismund Bathori în stăpânirea Ardealului (1581), care se căsătorii cu Maria Christierna sora lui Ferdinand II, în expectativa, că neavând copii Ardealul să devină eară în stăpânirea austriacă. Dar' Sigismund, pe cât de căpăținos pe atât și nestatornic și saturat atât de domnia Ardealului cât și de nevastă-sa, părăsi pe ambele, și după-ce încercă din nou a se pune în stăpânirea Ardealului, și-l părăsește din nou, în fine lasă în locul seu de voivod al țerii pe vărul seu cardinalul Andreiu Bathori (1599).

Sigismund Bathori conferi domeniul Făgărașului soției sale Maria Christierna sub titlu de zalog pentru dotă, de la care au rămas și diplome confirmatoriale pentru boerii făgărașeni, între altele a nume pentru familia Penchy de Veneția din anul 1597, și pentru familia boeronală

FOIȘORA

De pe băraganul culturai noastre naționale.*)

Cine urmărește cu interes lupta ce se dă pe toate terenele pentru ridicarea neamului nostru la acea poziție, pe care în urma provenienței sale, a trecutului seu și a facultăților sale o merită, — și cine obicinuște a vedea în această luptă o continuitate sistematică, rămâne uimit de câte-ori se întâmplă, ca unul sau altul dintră aceia pentru cari se lucră sau cari înșiși ar trebui să lucre în această direcție, depășește adevăratul teren de muncă și apucă pe căi lăaturalnice, cari duc târziu la scop sau cari fac rușine. Ar fi superfluu a mai accentua și de astădată, că terenul de muncă al nostru, ca Români, nu poate fi altul de cât cultura noastră națională română, că tot ce facem în direcția această trebuie să facem cu un scop anumit și cu un plan anumit astfel, ca tot ce se face să fie legat de ce s'a făcut și de ce se va mai face, pentru-ca munca noastră să fie un lanț puternic,

* Cu prilejul comediei „Strada Livezeni 88 bis”, reprezentată în Săliște Duminecă în 25 Iulie v.

pe care să nu ni-l potă rupe nimeni niciodată.

Acestea le știm cu toții; reule numai, că nu și lucrăm conform acestor principii. Și avem instituții culturale, cari încep a se apropia de instituțiile popoarelor culte, și ar afirma numai de la noi, ca să ne folosim de binefacerile lor, — dar' nu o facem.

Luptăm pentru înființarea unui teatru național al nostru, dar' pentru pregătirea gustului și interesului adevărat, pentru arta și literatura dramatică facem prea puțin — și în unele locuri facem rău.

Ori-care ar fi surisul de ertătoare ironie al acelor, contra cărora mă pune păcatul (la noi e păcat așa ceva) să-mi ridic de astădată glasul nepretențios — la adresa noastră, celor cari „nu-i putem înțelege”, țin chiar cu risicul de a fi deochiat să înregistreze aberațiunea care s'a făcut la noi în Săliște pe socotela uneia dintră cele mai culturale instituții și care a revoltat în mulți oameni de bine bunul simț.

Mai astă-ernă s'a prelat la Teatrul Național din București o piesă franțuzescă (Madame Flirt) în doi peri, care zugrăvea viața de o moralitate problematică a unor pături sociale necunosătoare de vr'un ideal mai scump, de cât practica după o mai lungă sau mai

scrtă perdea a dogmei lui Nitzs ha despre lumea de „din olo de bine și de rău”, și s'a prelat pentru unii de aceea, la cari nu mai era nimic de corupt și nici de îndreptat — și nu s'a aflat un singur om de bine, care să fi aprobat acest spectacol barem prin un cuvânt de grație, din contră el a fost desaprobat cu totă tăria. Și acesta s'a petrecut în România liberă, unde pe lângă totă libertatea totuși s'au aflat oameni — și încă foarte mulți, — cari și au dat expresiune părerii lor de rău pentru atăta rătăcire, în tonul cel mai aspru.

La noi în Săliște — un sat cu bune obiceiuri și până mai eri cu bună reputație și în ce privește starea morală, — s'a petrecut tot cam așa ceva: s'a prelat o piesă la Madame Flirt. — Diferința e, că nu în original, ci în traducere (prăstă) românească, în fața unui public în partea lui cea mai mare cinstit și necorrupt, — în fața unui public român, care ar trebui învățat să simtă românește, să cugete românește, să se însuflețescă pentru istoria noastră națională cu eroii sei sârbătorești, pentru literatura, biserică, școală și — și pentru durerile noastre, cari ar trebui micșorate, ear' nu sporite și prin spectacole rușinoase, în cari punctul de mănecare în viață e amorul liber în cea din urmă fază a evoluțiunii sale.

Mă cred dispensat de sarcina de a schița cuprinsul acestei piese, care n'are nici autor, nici traducător, lucru foarte semnificativ, și era bine dacă nici Săliștenii nu-l cunoșteau. Constat numai că piesa, pe lângă româneșca slabă în care e tradusă, e și ca piesă teatrală foarte slabă, ca tehnică și ca fond, ca ideă, căci nu e justificat absolut de loc deodământul final, nu e logic momentul psihologic, la bărbații cari caută divorțul cu luminarea și la urmă fără nici un motiv se schimbă și-și reiau femeile. Dar' e slabă mai ales prin influința ei distructivă-demoralizătoare ce o face asupra auditorului. Piesa nu e o operă de artă, și sunt de convingerea, că o piesă teatrală cu un subiect ca al acesteia nu numai că nu e pentru scena românească, dar' e din toate punctele de vedere condamnabilă.

Teatrul la noi, Români, nu poate avea un rol problematic. El trebuie să fie o instituție nu numai culturală-națională, ci și morală per eminentiam. Teatrul va trebui să fie pentru noi altarul binelui și al frumosului. În el va trebui să aflăm motive cari să deștepte conștiința națională în noi și să i dea un avânt puternic acesteia, pe scena teatrului românesc va trebui să vedem scene din istoria noastră națională și din viața simplă și neprihănită a poporului român, în graiul dulce al acestuia,

Byka de Voivodeni din anul 1596, în cari ea se titulează: *Nos Maria Christierna Dei gracia Transilvaniae Moldaviae, Valachiae transalpinae etc. Princeps, partium regni Hungariae Domina et Siculorum Comes, Archidux Austriae, Dux Burgundiae etc., Comes Tirolis, Goritiae etc.*

Titlul adaus de *princeps Moldaviae si Valachiae transalpinae*, l'a luat de la bărbatu-seu Sigismund, care l'purta în urma tractatului cu Mihai Viteazul din 20 Maiu 1595 (v. col. Hurmuzaki 1595.)

După căderea lui Andrei Bathori la Șelimbăr în 28 Octobrie 1599, Ardealul deveni în stăpânirea învingătorului Mihai Viteazul, care primi în dieta din Alba-Iulia omagiul țerii, și de la împăratul Rudolf titlu de locțiitor al Ardealului. De la el ni-a rămas o monedă cu circumscripțiunea: *Michael. Val. trans. Vaiv. S. c. rae. m. cons. per. transyl. locumt. cis. tran. par. ei. sup. exerge. cap.; ear' la mijloc, a. d. vigilantia. virtute. et armis. victoriam. nactus. 1600.* — (Erdély érmei de Dr. Erdy János).

Cu privire la ținutul Făgărașului avem de la Mihai Viteazul o carte de judecată întră boerii *Dragomir* și întră familiile *Millea* și *Bera* pentru a sésa parte din Mundra. În actul acesta Mihai Vodă se titulează: *Noi Michael Voivod cu mila lui Dumnezeu Domn a tot pământului țerei românești și al pământului Ardealului și al Moldavei, Feciorul Marelui și preabunului Ioan Petrascu Voivod etc., — ear' ca boeri de față sunt însemnați: jupânul Teodosie Marele Logofet, jup. Stoica Marele Postelnic, jup. Birsan Marele Vistier, jup. Lenc Marele Comis, jup. Leca Marele Postelnic, și am scris eu Carcalov Logofet, în luna lui Iulie 15 în cetatea Beligradului fiind cursul anilor de la Adam 7008, — iară de la Domnul Christos 1600. — Noi Michai Voivod m. p. — L. S. — (se află o copie în col. mea).*

După uciderea lui Mihai Viteazul pe câmpul lui Traian de la Turda în 1 Sept. 1601, prin comandantul trupelor imperiale Basta, Ardealul vine pe mâna acestuia în numele împăratului, ear' Sigismund Bathori voi a treia-oră să cuprindă domnia, pe carea însă o cedă lui Rudolf pentru 50000 ducăți.

În contra lui Basta resvrătin-du-se ardelenii aleg de principe al lor mai întâiu pe *Moise Székely* (1603), apoi pe *Stefan Bocskai* (1605), după aceasta pe *Sigismund Rákóczi* (1607) și în fine pe *Gavriil Báthori* (1608—1613), care confiscă pentru sine districtul Făgărașului ce l'ținuse comandantul trupelor ardeleni Stefan Csáki 1601—1608: de la Gavriil Báthori,

ear' nu într-o limbă stricată franțuzită. Va trebui să ni-se presinte caractere morale pentru-ca să le putem lua drept modele de urmat în viață — și la rândul lor și caractere imorale, pe cari însă totdeauna se le presentăm ca menite peirei. Teatrul nostru românesc în forma acésta și numai așa își are titlu de existență și numai pentru acésta sunt de admirat eforturile celor de la societatea pentru fond de teatru român. Teatrul român va trebui să ne ofere tărie și perseverență în lupta pentru păstrarea individualității naționale neinficiată până acum de păcate moderne, colportate de la cei ușuratici. Numai dacă vom pune teatrului nostru temelie românească, vom pute să ajungem mai târziu cu timpul la o cultură adevărată, durabilă.

Se va zice că piesa acésta a vrut să ne presinte un colț din viața de oraș mare, pentru-ca să ne putem face ideeă despre lumea mare. Eu zic, că nici o lipsă nu era de lucrul acesta. Pentru cine cunoște viața de la orașe mari reprezentăția de Duminecă a fost o caricatură ridicolă, ear' pentru cine n'o cunoște a fost ceva neînțeles. Și dacă totuși publicul mai incult a înțeles din piesa acésta ceva, apoi e regretabil. Flagrant delict, tra-geri pe sfăr, caraghioslicuri etc., etc., ce

care se titula: *Nos Gabriel Dei gratia Transilvaniae Princeps, Partium Regni Hungariae Dominus, et Siculorum Comes etc., — au rămas pentru boerii din țera Făgărașului mai multe diplome confirmatoriale și armale de nobilitate, întră cari amintim cea dată din Sibiu în 25 Februarie 1613 lui *Hangul Safar Boer* de a. Vist, pe care ridicându-l de nobil i dă următoarele armale: pe scut de colóre celestină se vede un lup care ține în laba dréptă sabia, în stânga un cuțit. (Va urma.)*

Individualism sau subiectivism?

II.

Din zorile veacului nostru răsare printră rândurile gânditorilor mai înfrânați, cari luminați de un evlavios ideal lucră cinstit și neîntrerupt întru luminarea zărilor de încălceala încercărilor senile, și de sofisme închircite, cari gâdile plăcut duhul lumii de sstăzi, un profet, un citor vîguros al individualismului, în persoana lui Dr. Theodor Lipps, nume bine ilustrat în silințe pentru omenime și în muncă pentru cunoșterea vieții și urzeli noastre sufletești.

Acesta lămurește mai hotărît ființa individualității în studiul său „*Vom Fühlen, Wollen und Denken*“, o scriere care concentrează un frumos mănunchiu de raze de lumină, idei mărețe, concepții înalte și largi, și nobile porniri.

Și anume astfel o definește: „Individualitatea e personalitatea în întregime ei (die Gesamtpersönlichkeit), sau mai pe scurt, personalitatea care se înfiigă din singuraticele momente ale personalității (aus den einzelnen Momentpersönlichkeiten). Va să zică: Eu întimpin în fie-care clipă ce mi este dat să întimpin, și întimpinările acestea le discern, pe cele mai de valoare, mai bune le subsumez, și mă manifestez întotdeauna cu voință tare. Dar' nici-când nu-mi uit de un moment al existenței mele din cauza altui moment, sau nu-mi uit din pricina mea din mine. Și tot ce e bun (bun e numai ce stă în congruență cu legea morală) acumulez, încopiez, întemplant de întemplant, voință de voință, mă întăresc și succesive crește personalitatea, Eu, voință, care în viltorea și vijelia potetelor schimbăciocse rămâne constantă, devine legea Euului. Ear' Eu devine mai firm, mai sigur și mai liber de cătușe.

Merg mai departe în direcțiunea acésta, îmi măresc puterea de a mă stăpâni și de a mă conduce. Și astfel devin o individualitate puternică, și individualitatea e în totdeauna Eu înseși în întregime.“)

Acum însă ni-se va răspunde: dar' subiectivitatea ce e, nu e și ea tot personalitatea în întregime? Cu totă dreptatea, numai că întră subiectivitate și individualitate e deosebire asemenea deosebiri întră caracter firm și caracter slab. „Subiectivitatea nu e de cât o personalitate închiegată din momente fără leac de legătură întră olaltă, fără nici un rost, ca și o vorbire fără nici un sistem, unde vorbele se aruncă din pripă, fără compenă, fără chibzuială. Subiectivismul e frate bun cu anarhismul și nihilismul. Subiectivitatea nu se manifestează nici-când ca ceva întreg, ci totdeauna ca sdrență a Euului, a individualității.“)

1) Dr. Theodor Lipps: „Vom Fühlen, Wollen und Denken“. Leipzig 1902. Schlusskapitel.
2) Zeitschrift für deutschen Unterricht. Leipzig 1903. September: „Der Subiectivismus als Kultur-gefahr“.

impresie vor face acestea asupra unui om fără cultură, și în ce fel se promovă cultura națională pe temeiul astorfel de fapte? Las să răspundă alții.

În momentul când scriu aceste rânduri îmi vin în minte cuvintele lui *Mihail Cogălniceanu* pe cari le-a eternizat în a sa Dacie literară: „Istoria noastră națională are destule fapte eroice, frumoșele noastre țeri sunt destul de mari, obiceiurile noastre sunt destul de pitorești și de poetice pentru-ca să putem găsi și la noi subiecte de scris, fără ca să avem pentru acésta trebuință să împrumutăm de la alte neamuri“. Vorbe grele, de cari noi nu prea ținem socotă.

Poetul Alexandri, Caragiale, Negruzzi etc. etc. și-au trăit traial, — au trecut deja în domeniul istoriei, pentru-ca să facă loc franțuzomanilor!

Prin bășeganul vast — și pustiu — al culturii noastre naționale, dacă buruenile se vor înmulți tot așa de tare, mâne-poi-mâne înzadar vom mai cerca să străbatem, căci numai răniți și sgâriați vom mai pute scăpa.

Săliște, în 26 Iulie v. 1904.

0. Ghilina.

Individualitatea își are voința ei bine hotărâtă, și știe ce voește, pe când subiectivitatea crede a voi, și voește fiind-că poțeste, sau că un afect o împinge spre voință.

Ea condamnă aceea azi ce eri doria cu patimă. În nici o împrejurare factorul faptelor ei nu se pôte numi „voință“, ci „caprițiu“. Individualitatea se hotărăște la lucru liber, pe basă sufletescă, pe când subiectivitatea din caprițiu. Aceea urmăze calea ei bine lămurită, urmeze-o alții, sau nu; acésta însă, se decide pentru o faptă, fiind-că și alții se decid, sau din contră. Individualitatea se luptă după ce e mai măreț și mai nobil, subiectivitatea după ce e mai nou, aceea caută ce e mai prețios, acésta ce e mai strălucitor, ea e îngâmfată, fără chibzuială și măsură în pretensiuni, e vanitasă.

Individualitatea își cunoște marginile, în urmăre și puterea; nu voește nici-când mai mult de cât îi permit puterile, pe când subiectivitatea voește și întreprinde tot. Individualitatea caută cu ochi de critic sobru și compenit valorea lucrurilor, e adevărata natură nobilă, și nici-când nu inclină spre vanitate, pe când subiectivitatea se mișcă în apele vanității. Generositatea și mila sunt notele specifice ale individualității, care stig-matizează de mărginire și răricie sufletească cruditatea și brutalitatea, de frică și des-prețuire de sine.

Și dacă vom căuta acum la colóre faptelor, manifestărilor și vorbelor din zilele noastre, trebuie să glăsuim și noi cu Lipps că ne svirecolim în noroiul subiectivismului.

Suntem săraci în individualitate, caractere de fier, și zadarnic își împănăști privirile setoșe de a întâli vre-o „ființă cu inimă caldă și suflet larg“, căci abia se mai află. Trăm într-o lume în care perspectivele sunt puține și înguste, într'un mediu ce se încurcă și se schimbă, într-o vreme închirată spre fleărie ieftină și încreștă. Ne putem mândri cu bărbați cari știu să mērgă înainte, știu să se îmbrace, și ce e mai mult, știu să-și vorbescă — mult, despre ori-ce l'ai întreba, mișcându-se totdeauna încunjurați de atâtea aer și atâtea lumină, sunt în posesiunea aia numitului „*gesunder Menschenverstand*“. Sunt conștii de demnitatea lor, se știu stăpâni, sunt domni preste fie-ce vorbă, fie-ce gest și fie-ce intonație, măstru desăvârșit al sufletului lor, împletit din firele inter-selor meschine și trecătoare. Dar' vai! de vei atinge un singur fir din țesătura lor sufletească! Mintea lor atotstăpânitoare îi părăsește, măstria e distrusă, și vorbele pică aruncate de valurile înșugate ale sângeului sbiciuit de viforul patimilor, care înecă ori-ce scântee de moralitate și dreptate. Păreri se schimbă mai des de cât hainele, căci zodia intereselor e schimbătoare ca și zodia copilei născută în April.

Ori-ce muncă, ori-ce faptă, fie cât de mică ar fi, e întovărășită de gălăgie — bombasticism, și frase largi — nimic glăsuitor.

Noțiunea respectului și cinstei față de convingeri e distrusă, e înecată în mocirla nepăsării față de tot ce omului cu suflet îi este sfânt.

În fie-care om aflăm un dibaciu dar' efin judecător al faptelor, care cu jignitoriul ris al batjocurii te trage în nămol. Și astfel mulți de frica judecătorilor ieftini își îngropă ideile, și plângând și jeluind împletesc cununii de flori-frase pentru mormântul ideilor stinse...

Zilele noastre se ilustrează mai bine prin guralivitate, flecărie; resar oratori cu nemiluită, resar dispar, și ear' resar pe „scândurile reprezentăției de limbă“. Limbuția de care pătîmese cei mai mulți, după zisa Spartanilor, vdește numai lipsa de caracter, — ori ce i tot una, — lipsa de individualitate. Aceea ce se desfășură înaintea ochilor nostri nu e lupta individualismului, ci e o resmirită a noródelor, o ferbere pētrundătoare și nimicitoare, în care nu prin bubueli, lovături tari și trăsnete, ci prin o nefericită frecare tăcută, în care se vdesc idei, sentimente, puteri, însă neprielnice nobilelor însușiri omenești, se distruge vloga vieții. Instinctul se resvrătește în contra pargiei sentimentelor, puterea brutală luptă cu înverșunare împotriva obiectivității, religiunii, moralitatea științei și a artei.

Și astfel nici o mirare nu e dacă pri-sosește dorul după putere morală, dacă resună glasuri tainice, glasurile durerilor goptite prin pustietățile sufletului, strigând după individualitate. Nici o minune nu e când mulțime de neamuri cred a fi aflat în *Nietzsche* pe apostolul puterii, apostolul individualismului. — Dar' Nietzsche e propovăduitorul dorințelor bolnăvicioșe și a nebuliei. „*Supraomul*“ lui e un fantom pervers.

Au fost însă, și sunt și astăzi adevărați predicatori ai individualității: Socrate, Plato, Aristotel, Stoa, apoi Kant, Fichte, și dintre cei cari trăesc Paulsen, Wundt, Lipps. Ear' în seria acestor gânditori mari resar și vre-o câțiva bărbați de ai neamului nostru cari au cioplit la p'tra scumpă a moralității, — puterii, — la p'tra individualității adevărate. Bărbații acestia armonioși desăvârșiți ca pământeni sunt: vecinic regretatul *Contă*; des-teptătorul fraților de dincolo de granița de

nră, *George Lazar*, care a vindecat neamu otrăvit în sentimentele lui de liftele străine *Laurian*, care cu cea mai mare iubire și cu sufletul involburat de înalte idei vorbia ascultătorilor sei de idealul moral, singurul care duce la mântuire. Ear' din sinul cărturarilor, de astăzi mai mult se ridică ilustrul profesor de logică, *Maiorescu*, ca profet și citor al individualității.

Propovăduitorul individualismului trebuie să fie pătruns de entuziasmul voinței etice, cum a fost un Kant și un Fichte, sufletul să-i ardă în para iubirii față de adevăr, față de adevărul care învinge prin sine, care nu e ca vinul amelor, ci sobru, împede și tare, nu orbește și joca colorii, ci e străveziu până în fund.

N. Regman.

De la sate.

Sfințirea bisericei din Boos.

25 Iulie v.

În noianul multelor evenimente de diferite caractere, mai cu sémă demoralizătoare și antioceștine, cari aprôpe zilnic se desfășură înaintea ochilor nostri, — ca balsam de mângăiere pentru sufletul creștin servește câte un act mai ideal, care se pôte ridica din rândul evenimentelor de natură egoisă, eșite din pofta de câștig material și puțin durătoriu.

Un atare act înălțător de suflete avu't loc în comuna Boos, prot. Hinedör, în ziua de 20 Iulie v. (St. proroc Ilie). În ziua acéstu slăvit proroc s'a sfințit biserica noastră de aci, renovată din temelie. Șeful tractului, dl *Avram P. Pecurariu*, a sēvērs't actul sfințirii ca mandat ar Escelenței Sale preabunului nostru arhierēv.

Înainte de a descrie acest act al sfințirii socot a nu face lucru de prisos, dacă vom arăta on. public *premersele* d'n cari a rezultat acésta îndoită sērbătoare pentru credincioșii nostri din Boos, și chiar din comunele învecinate, pentru-ca să se vadă, că și astăzi — în învâlmășa'a materialismului, mai sunt inimi ideale, cari fără întortocse restălmăciri cuprind bogăția — în propriul înțeles — a învățăturilor Dzeului-om: „nu ve adu' ați vōne comoră pe pământ, pe care focul o arde, furul o fura etc. ci ve câștigați comori în ceruri“...

Înainte de anul Domnului 1896 paroch a Boos, care și avea biseri a aprôpe cu desăvērșire ruinată, nu avea paroch. La publicările repetate de concurs n'a reflectat nici un candidat, fiind parochia fôrte slabă. În fața acestora, poporul nostru de aci „a ales și a trimis la Sibiu ca să l'facă popă“ pe cantorul bisericei, om pe atunci în vîrstă de 54 ani... Stimătu d'ni preoți și învățători, cari în anul școlar 1895/6 au ascultat cursul teologic pedagogic, își vor aduce aminte de un bătrēn „moralist“ pururea retras și evlavios, care nu întrelăsa nici o dimineță a nu ceti „scăfistul“ și „canonul pocăinței“, căci „așa s'a dat din copilărie“. Își vor aduce aminte de „bētrānul Popoviciu“, cum îl numiau, care din acel an este paroch al parochiei Boos. În lipsa pregătirilor mai corespunzătoare, prin cari ar fi putut folosi parochienilor sei mai cu elect *teoreticește*, — părintele *George Popoviciu*, condus de sentimentele sale religioase-morale, nu mai pu'n de evlavia sa și de credința sa în adevărul cuvintelor din scriptură, — pe cale *practică* și *reală* apare ca adevărat păstori al turmei sale. Dovadă despre tôte acestea renovarea bisericei din fundament, eleptuță cu o considerabilă sumă prestată *apropie exclusiv de dînsul*. La staturile și îndemnul sale părintești, — pecețluite cu *fapte-moale*, — parochienii se însuflețesc, dau și ei ajutoriu cu carul și mânia... se îmbracă cu haina unei ambițiuni sînte și contribuie fie care la decorarea și înfrumșetarea internă a lăcașului dumnezeesc... și iată că în zorile zilei Slăvitei proroc Ilie a. c. tōca ei clopotele renovatei biserice trezesc din somnul dulce pe tineri și bētrāni și le anunță zi de îndoită sērbătoare, în care biserica comunei, — ca o mirasă împodobită cu salbe și cu mărgele, — așteptă solemnă închinare a ei — mirelui divn.

Actul sfințirii — după cum am atins mai sus — l'a sēvērș't d'n însărcinarea Escelenței Sale I. P. S. Domn Arhierēpiscop și Metropolit *Ioan*, dl șef tractual *Avram P. Pecurariu*, cu solemnitate cuvenită, și asat de preoții *George Rain* din Nadăștia-inferiōră, Const. *Dăncuță* din Mănierēu și parochul local *George Popoviciu*.

La orele 8^{1/2}, se încep ceremoniile, prin celebrarea utreniei, sfințirea apei, urmată de rugăciunile obicinuite, cetite în genunchi de către dl mandat ar, încunjurarea bisericei etc. Preoții asistenți încep apoi Sf. liturgie, până ce dl protopresbiter stropeste cu apă sfințită aprôpe 600 creștini. După otpust apare în ușile împărătești dl protopresbiter, și ține o frumoasă cuvântare ocașională, împodobită cu instructive povești părintești. Numerosul popor ascultă cu sete și multă atențiune cuvântarea, și era înălțător aspectul de a vedé, cum evlaviosul creștin absorbă cu sete tot cuvântul de pe buzele părintelui sei tractual, — cum absorbé brada însetată picurul rēcoritor.

Terminându-se întreg ceremonialul și eșind din biserică, vedem vre-o câțiva bărbați și femei postați de o parte și de alta a por-

talului bisericesc, cari prin împărțirea de pâine și câte un păhărel de beaură fie-cărui asistent — ne demonstrează nobilă înșirare a mîinilor: *amintirea repausărilor*. Lucru de laudă, avînd în veder, că la această festivitate au alergat mulți și de prin comunele vecine, cărora forțe bine li-a venit acest dejun, la așa timp tîrziu, — mai virtos avînd și a mai călătorii până acasă.

Prânzul l'am luat la ospitala mesă a parohului Popoviciu. La timp potrivit di protopresbiter închină în sănătatea și pentru îndelunga viață a Escelentei Sale dlui arhiepiscop și Metropolit Ioan Metianu, pe care l'a reprezentat cu acesta ocaziune. Pentru protopresbiterul Avram P. Pecurariu închină preotul Rain. În fine tot protopresbiterul prin calde cuvinte arată zelul și jertfele aduse de parohul local George Popoviciu în jurul renovării bisericii sfîințite, și îi dorește, ca să pîtă mulți ani înălța rugăciuni la ceru de la acel altar spre mîngăierea și fericirea familiei și credincioșilor sei.

Zicem și noi: fie, ca fapta creștinăscă a părintelui George Popoviciu să fie înregistrată în cartea vieții, ear' aici pe pămînt să în-timpine mulți imitatori.

NOUTĂȚI

Prorogarea dietei. În ședința de ieri, după votarea legii apropiabile dietei ungare a luat vacanțe până în 10 Octobrie.

Noul director de finanțe pentru comitatul Sibiu. domnul consilier reg. *Kedves István*, a primit în 8 August n. c. conducerea direcțiunii financiare din loc.

Oprirea exportului de nutreț. Monitoriu oficial, atât cel al Ungariei (din Budapesta), cât și cel al Austriei (din Viena) publică în numărul de ieri un ordin prin care este strict oprită exportarea porumbului (cucuruz), ovă-sului, cartonlor, linteii, trifoiului, fînului, paielor, napilor, luternei și a orice fel de nutreț.

În concediu. Domnul prim ministru al României *D. A. Sturdza* a plecat Marți la Carlsbad, în concediu pe o lună.

Carti postale noue. Ministrul ung. de comerț nu peste mult va pune în circulațiune carti postale (core-pondenți) noue, cari pe latură destinată pentru adresă vor ave o rubrică anume pentru indicarea adresei trimițătorului.

Alegere de preot. Cu ocaziunea alegerii de paroh pentru comuna noastră bisericească *Idicele* (tracul Reghinului) ținută în 2 August n. c., dintră trei concurenți, puși în candidație, anume: *Iuliu Pop*, paroh în Casva, *Dionisie Radu*, paroh în Nadeș-română și *Ioan Silaghi*, abs. de teologie, a primit acest din urmă 150 voturi, *Dionisie Radu* 81, și *Iuliu Pop* 1 vot.

Șicanare. Deputatul Dobrei, dl *Dr. Aurel Vlad* a fost dat în judecată pentru vătămăre de onoare. Dieta însă, în ședința de Marți, a aflat că întreaga chestie nu e alta de cât act de șicanare, și astfel nu a suspendat dreptul de imunitate al dlui *Vlad*, prin urmare nici nu pîte fi citat înaintea judecătorei.

Primiri la cursul pedagogic al seminariului nostru arhiepiscopesc. În ședința de 29 Iulie a. c. s'au primit la cursul pedagogic următorii candidați. 1. Toma Benchea din Cornăb, 2. Mateiu Bomă din Păreau, 3. Ioan Calborean din Preșmer, 4. Zaharie Galea din Hetur, 5. Isăia Hociota din Sumnie, 6. Gavril Hudea din Daneș, 7. Ioan Ios din Bodogaia-de-jos, 8. George Lincu din Doboli-de-jos, 9. Emil Mateiu din Ripa-de-sus, 10. Augustin Miclea din Ciubanca, 11. George Miha din Buceș, 12. Ioan Mihail din Seliște (Zarand), 13. Vasile Nastea din Șinca nouă, 14. Nicolae Paraschiv din Avrig, 15. Iuliu Teușan din Ruha-Agris, 16. Pavel Vulcu din Turnisor, toți cu IV cl. gimnasiale resp. civile. (E. Mateiu cu VI cl. gimnasiale), 1. Ioan Bădiu din Deal, 2. Erteiu Bărsan din Daneș, 3. Teodor Bucin din Urișul-de-sus, 4. Ioan Cetean din Ighiu, 5. Dumitru Cortar din Ibănești, 6. George Dragoș din Hureș, 7. Nicolae Hanzu din Gurașului, 8. Lazar Ios din Ocna Sibiului, 9. Radu Miran din Turhăș, 10. Petru Roșu din Nucet, 11. Simion Romonișan din Pianul-de-sus, 12. Vasile Sucu din Săcel (Andrașaleu), 13. Octavian Șumnea din Săcădate, toți cate cu III cl. gimnasiale resp. civile. Cu totul sunt primii 29 de candidați, cei cu III cl. au să iacă examen de primire.

Incoronare în Sârbia. Consiliul de ministri ținut Marți în Belgrad a fixat ziua încoronării regelui Petru pe 21 Septembrie st. n. Incoronarea se va face în Belgrad în cea mai mare simplitate posibilă.

Abandonarea festivităților costisitoare, cu cari era să fie împreunat actul încoronării, s'a hotărît din cauza recoltei slabe, pe urma căreia situația financiară a țerii nu pîte suporta cheltuielile festivităților. Cel puțin acesta e motivarea oficiasă. Din isvor privat se raportează însă, că întră alte motive pentru renunțarea la festivități e și curentul contra încoronării, spriginit chiar în cercurile intime ale regelui.

Oprirea exportului de nutreț în Sârbia. O telegramă din Belgrad raportează că guvernul Sârbiei a oprit exportarea fînului și cucuruzului din țără.

Confiscare. Intr'o fișică litografată, care apare în Budapesta sub titlul *"Fuggo Hirmondó"* a apărut în numărul din urmă o poezie de cuprins criminal în ce privește persoana M. Sale. Numărul a fost confiscat, ear' autorul, care e funcționar public, împreună cu editorul au fost dați în judecată. Sigur că vor fi — achitați.

Nu sărutați morții! Comerciantul Paul Boross din Budapesta a murit la începutul săptămînei trecute. Flică sa Ana, carea avea nespus de drag pe tată-sau, în tot timpul cât cadavrul a stat pe catafalc nu s'a depărtat de lînga el, ci plîngea și săruta mîinile, fața și gura mortului. A doua zi după înmormîntarea lui Boross fata s'a bolnăvit rău și medicii i-au constatat inveninare de sînge, provenită din sărutarea mortului. Sămbătă s'era nenorocita a murit apoi în chinuri grozave. Mirele ei, I. Zay, consternat de tragica întâmplare, după înmormîntarea fetei s'a împușcat.

Victimile dinamitului. În cariera (baia de pîtră) de la Racovița (în Sârbia) zilele trecute lucrătorii aveau să spargă cu dinamit niște bușteni de piatră. Din grijă lor însă dinamitul a explodat mai cîndre de cum trebuia să explodeze și a ucis cinci lucrători.

Hiperzel ori altceva? Ni-se scriu din Reghinul săsesc următoarele: „Mercuri, în 10 August la 1 oră p. m. pe cînd învîțătorul din Bistrița *Teodor A. Bogdan* se afla la prânz în societatea inginerului *Florea I. Bogdan*, în „hotelul central” din Reghinul săsesc, a intrat oficerul de jandarmarie *Kertész* și vîdînd pe masă 7 esemplare din broșura dlui Bogdan de cîrînd apărută „*Ștefan cel Mare*” tradiții, legende, balade, coinde, etc. culesse din gura poporului, și upărite în editura Ciureu din Brașov, le-a luat, apoi însoțit de 4 jandarmi a escortat la poliție pe dl Bogdan, unde l'a luat naționalul și interogatoriul. Intrebăți fiind, că ce e cauza acestei ne mai pomenite șicanări, — căci dl Bogdan a fost escortat pe cînd era piața plină de lume, fiind ziua țîgului, — jandarmii au răspuns, că o fac din ordin mai înalt. Purtarea oficerului de gendarmii a fost căt se pîte de necoresctă, ear' ținuta dlui Bogdan cît se pîte de bărbătesc. După terminarea interogatoriului, dl Bogdan a fost pus în libertate. Cărtile au fost reținute. Și acum ce va urma? Proces de presă, pentru produse literare luate din gura poporului? Ba că nu au mînte omeni.

Serbătoare națională. Patriotică reprezentanță a rașului *Zelau* e decis în ședința din urmă să înainteze reprezentanțe către dietă, ca ziua de 15 Martie să fie decretată de serbătoare națională. Reprezentatiunea a fost înmănușă Mercuri președintelui camerei, din partea unui deputat.

Un „apel” al deputatului Lendl. Profesorul *Lendl Adolf*, deputat dietal ai cercului Kecăș (com tatul Timiș) a publicat zilele acestea un apel „cărî populor cercului Temș-Rékăș” și cărî toți prietenii adevărați ai populorului. Apelu a apărut în limba magiară, romă, germană și sârbă, și da populorului din acel cerc îndemnuri și sfaturi pentru a se constitui în reuniune economică, a se lăsa de lux și cheltuieli zadarnice, căci numai așa va pîte să scape de sărăcia grea care l'a apasă și din cauza căreia nu pîte să-și valideze cum se cade nici drepturile civile. Staturi înțelepte și vrednice de urmat nu numai din partea populorului din cercul Kecăș, ci din partea populorului de pretutindenea. O mare și forțe superătoare scădere are însă limba apeluului publicat în românește; e o limbă românească atât de poică, în căt pe alocurea numai cu greu poți afla, că ce voește adevă să ne spuă autorul, ceea-ce pe mulți îi va îndemna să întrerupă citirea deja la cele din-tăiu pasage. Dl Lendl ar fi lucrat chiar în interesul salutarului scop, urmărit prin apelu cestionat, dacă și angaja la traducerea apeluului o persoană care să știe bine românește. Și — mulțămîta Domnului — sunt de acestea destule și în Budapesta.

Foc mare în Rîșca. Luni pe la amiază s'a escat în comuna Rîșca (lînga Baia de Criș) un foc mare, care în scurt timp a făcut scum patruzeci de case împreună cu clădirile economice și nutrețul și bucatele sfătore prin șuri și în stoguri. Nenorocirea a provenit din negrija unui om, din pipa căreia a căzut jar în paie.

Tren căzut în rîu. Un tren ce mergea Duminecă s'era spre Pueblo (în statul american Colorado), cînd a trecut pe podul de la Eden s'a rupt sub el podul și s'a prăbușit în rîu împreună cu pod cu tot. Dintră călătorii au murit 125 de inși. Căsa catastrofei e, că rîul umflat de ploa subminase un pilastu al podului.

Firește! ... Duminecă era să se țină la Oradea mare congres sionistic, la inițiativa cătorva matorii din Budapesta. S'au prezentat însă la congres numai vr'o sută de inși, cari nici disertația profesorului Bokor, din Budapesta, n'au voit s'o asculte. Neconținut îl întrerupeau cu strigăte, că nu le trebuie sionismul, ear' după terminarea disertației un a nume Fehér Dezső a declarat intră aprobări unanime, că „evreii din Ungaria n'au nici o lipsă de sionism”. — Firește! De ce să mîrgă în Palestina, unde vor trebui să muncască din greu, cînd în Ungaria duc trau boerese și rol de dispunători?!

După osînda lumescă — răsplata cerescă. Înainte cu patru ani soția economului *Kubakov Marou*, de pe „posta Gyurica” în comitatul Băba, și-a ucis bărbatul tăindu-l cu seceura. Uoagașă a fost osîndită la patru ani de temniță la Maria-Nostra, unde zilele trecute și-a împlinit osînda. Marți a eșit din temniță și a plecat la Budapesta, dar n'a mai avut parte de viață. A murit subit în gara de vest din Budapesta.

Gregorics — canibalul. Hamalul Mateiu Gregorics din Budapesta zilele trecute făcînd bun a intrat în orîmă să se ospeteze, cîvîtînd și pe Carol Vojtek, la care și avea locuința. Pe ambii i-au însoțit și nevetele și s'au ospetat toți până s'era. Pe cale spre casă fusesă fîrtății se legănau binișor, ear' nevetele pe lînga sprigin le mai dădeau și căte un ghoid, ca să se țină drept. Indignați de „brutalitatea” acesta li au promis că a casă și vor face socotela cu ele. Sosiți a casă, n'au mai așteptat aprinderea luminei, ci au început să-și bată muierile. Cam era însă în-tunec și cum erau și tîrbăcoi de beaură, fie-care a butut pe cealaltă nevastă. Muierile au simțit din lovitură că nu cel în drept le bate, și după încheerea socotelei și aprinderea luminei fie-care s'a plîns bărbatului ei contra bății străne, ear' fîrtății s'au pus apoi la bătaie ei intră ei, din pricina baterii muierilor. Gregorics fiind mai slab și neputînd altcum rîși cu contrariul său, i-a mușcat urechia și a înghițit-o. La lege apoi Vojtek își pretindea urechia, Gregorics ținînd una că nu l-o pîte, ear' în urmă a mărturisit că nu l-o pîte da fiindcă a înghițit-o. Fînd present la pertractare și medicul polițial, acesta a spălat stomachul lui Gregorics și a scos urechia, pe care imediat a cusut-o la locul ei. Astfel Vojtek și-a căpătat urechia, dar Gregorics totuși a rămas închis, de ore-ce canibalismul, chiar și numai până la măsura unei urechi, e faptă punibilă și se urmărește ex off.

Mama mîntuită! Așa scrie un băiat recunosctur dlui Müller din Budapesta V., Vadász-utca nr. 42/V. trimițătorului crucei electro-magnetice. R. B. nr. 86967. Aceași sumă: Stimate duine Müller! Nu pot să fac ca să nu vă exprim cea mai profundă mulțămîta, pentru că dacă există pe lume un mijloc cu efect atunci acela e numai cel al dvostre. Mama mea suferia de 15 ani de stomac și fi atacată de un așa reumatism, în căt pentru noi de fel nu mai era nădejde de a pută mîntui pe mama noastră. Semena mai mult unui schelet omenesc, nu-și pută mișca nici un membru al corpului și trebuia să o tractez ca pe un copil mic. Imi luai scăparea la minunatul dvostre aparat, la crucea electro-magnetice R. B. nr. 86967 și spre cea mai mare bucurie mama noastră, după ce a purtat patru săptămîni aparatul dvostre a părăsit patul și se simte acum multum Dîmne într-una bine și e sănătosă. Nu pot în destul de cald să recomand tuturor cari sufer de atari bôle să se adreseze dtale și să facă încercare cu aparatul dtale binecuvîntat. Te rog încă odată dñule Müller, primește sincera mea mulțămîta. Dzeu să te binecuvînteze și să-ți răsplătescă invenția. Cu stimă, Gheorghe Parth în Baracka.

În chestia moșiei „Sudiți”.

Primim de la dl *Arseniu Vlaicu*, cu datul Brașov, 25 Iulie 1904, următoarea scrisoare: Domnule Redactor! Vă mulțămesc cordial, că ați avut bunăvoința a publica comunicatul meu întreg, nemutilat, și a suprima măcar o literă din el, în prețutit dvostre ziar din 24 I. c., ceea ce vă rog a constata formal. (Esact. Comunicatul așa ni-s'a trimis, cum a fost publicat. Red.)

Relativ la răspunsul venerabilei matrône „Gazeta”, apărut în numărul de azi, vă rog a publica încă următoarele:

După ce în fața citirelor reci și a afirmațiunii mele naturale și inofensive, că dacă

cineva pîte fi și mai culant și mai în conștiința datorinței publicistice de cât „Gazeta”, dînsa află cu eale a se scuza față de cetitorii ei prin nouă mutilări, bănueli, cavalierism, consecvență, logică, manieră și urbanitate, dîndu-și singură calificatiunea de „organ serios de publicitate”, — mie nu-mi mai rămăne nimic de combătut, mai cu sîmă, că nici provocat fiind, n'am obiceiul a folosi tactica precepușelor literice, cari, în lipsă de argumente, țipă cît le ia gura și folosească injurii și batjocuri.

Față de provocarea la constatarea comisiunei sinodale, că n'as fi purtat socotelele regiei, avisez pe „Gazeta” parte la actualul contabil al bisericii sf. Nicolae să-i arete în Cartea de evidență a bisericii pe 1902 pagina 50, ear' pe anul 1903 pagina 84 Intratele și pagina 129 Eșitele „Regia proprie Sudiți”, parte la președintele actual al comitetului să-i arete raportul despre censurarea socotelilor regiei, făcută la „Sudiți” de o comisiune — cu esperți — cari le-au aflat în ordine depîlînd.

Primiți, dle redactor, asigurarea deosebitului respect ce vă păstrez.

Arseniu Vlaicu.

Avis și rugare.*)

Ne luăm voie a vești on. public care a binevoit a ne întinde mîna de ajutor la zidirea școlei noastre, că edificiul e pus sub acoperiș și nădăjdum că cu ajutorul lui Dzeu, în luna viitoare va fi predat destinațiunei.

Edificiul e mare, modern și va fi pompos, așa, că credem că va servi spre decora neamului românesc.

Spesele însă fiind forțe mari și mijlocele aprîpe eshauriate: ne permitem din nou și cu profund respect a ruga on. public să ne mîngăie cu obolul seu, trimițîndu-ne după putință fără zăbavă rezultatul colectat pe listele distribuite.

În deosebi rugăm on. prooțime românească să întreprindă pe la poporeni colecte în naturalii, căci e știut, că poporul nostru e darnic pentru neam și în vescuri critice. Nădăjdind căldurosul sprijin semnăm cu distinsă stimă:

Turda, 8 August n. 1904.

În numele parohiei:

Jovian Murșan
paroch-protopop

Iosif Urcan
epitop-primar.

*) Celelalte jurnale sunt rugate a reproduce acest avis și rugare.

Cărți și reviste.

„Crestomație pentru toți Românii”, este titlul unei cărți apărute în editura librăriei C. Sfetea din București. E redactată de *George Coșbuc*. Prețul 90 bani.

Uscarea prunelor. Sub titlul „Uscarea prunelor și altor fructe și fabricatul magiunului” (lictarului) a apărut în București (tipografia „Gutenberg”) o cărticăă scrisă de chimistul agronom Dr. Maximilian Popovici, și conținînd sfaturi și înviațiuni cu privire la uscarea pomelor, decesebi a prunelor, și valorisarea lor. Cărticaia formeză a XXVII-a broșură din publicațiunile făcute sub titlul „Biblioteca populară a administrațiunii domeniului Corônei” și sub îngrijirea dlui I. Kalinderu, directorul domeniului Corônei. Are o precuvîntare scrisă de dl Kalinderu, ear' ea ilustrație „castelul Zollern” din Germania și 11 figuri în text.

Raportul camerei de comerț din Brașov despre relațiunile economice din districtul ei în anul 1903, cetit în adunarea generală din Iunie a camerei și înaintat ministrului de comerț. Tracteză despre situațiunea economică generală, despre produsele agricole, căneapă, tabac, hemeiu, pîme, comerțul de vite, produse animale, comerțul de lemne, industrie, reuniuni industriale, expozițiuni economice și industriale, institute financiare, comunicațiune, emigrări. În limba română raportul a apărut în tipografia Ciureu et Comp. (Brașov).

„Cartea de Aur”. A apărut în ediție nouă volumul prim din opul „Cartea de Aur, sau luptele politice-naționale ale Românilor de sub corôna ungare”, de *Teodor V. Păcățian*, și pîte fi procurată împreună cu volumul II, prin librăria arhiepiscopescă din Sibiu, ori de-a dreptul de la autorul. Un exemplar din fie-care volum costă broșat 10 corône, legat în pînză 11 cor. 60 fileri. La cerere se acordă și înlesniri de plată.

Posta redacției.

Gherla. Primit. E pusă la rînd pentru a se publica.

Nr. 88 1904.

[233] 1—3

Concurs

Prin acesta se escrie concurs din oficiu pentru întregirea postului vacant de paroh în **Ocolișul-mic** din tractul Hațegului cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele de la acesta parohie de a III-a clasă sunt cele fașionate în cota B. pentru întregirea venitelor de la stat.

Concurenții se și trimită cererile lor, instruite conform normelor în vigoare, în termenul indicat subsemnatului oficiu protopresbiterial și se se prezentează în vre o Duminică sau sâmbătă în biserica de acolo, ca să se arate dexteritatea în cântarea și cuvântarea bisericească.

Hațeg, în 27 Iulie 1904.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al Hațegului.

Titu V. Gheaja
protopresbiter.

Nr. 560 1904.

[202] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor de învățători în comunele mai jos numite din protopresbiteratul Orăștie, prin acesta se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Balomir**, un post, salariu 600 cor. din cassa bis. Relut de cuartir, sau în natură.
2. **Boiu**, un post, salariu 500 cor. din repartitie și 100 cor. ajutoriu de stat, cuartir în natură și lemne pentru încălzit.

3. **Magura**, un post, salariu 400 cor. din repartitie și 200 cor. ajutoriu de la stat care se va cere, cuartir în școală, 2 stângini de lemne și grădina școlară.

4. **Romșel**, un post, salariu 600 cor. din cassa bisericeii și cuartir liber.

5. **Simerea**, un post, salariu 600 cor. din repartitie. Cuartir în natură.

6. **Sibot**, un post, salariu 600 cor. din cassa bisericeii, cuartir și 2 stângini lemne, diurnul și speșele la conferență, 60—100 cor. dacă e capabil de a conduce cor.

Recurenții, cari pe lângă plata din concurs, ar mai face pretențiuni și la cuincuenale, după anii serviți în alte comune, au să se spună acele pretențiuni în petițiunile lor de concurs, pentru ca comunele să se știe orienta la alegere.

Învățătorii aleși sunt obligați a instrua elevii în școala de repetițiune și de pomărit, a învăța cântările bisericești și a cânta cu ei în biserică. Cei cari vor dovedi că sunt apti de a instrua în cor vor fi preferați.

Refectanții la vre-unul din aceste posturi au a se prezenta în vre-o Duminică sau sâmbătă în comuna respectivă spre a și arăta dexteritatea în cântările bisericești și în tipic.

Concursul instruite prescrișelor din vigoare au a se așterne în termenul indicat subsemnatului oficiu protopresbiterial.

Oficiul protopresbiterial gr. or. Orăștie, în conțelegere cu comitetele parohiale.

Orăștie, 12 Iulie 1904.

Vasile Domșa
protopresbiter.

[232] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învățătoriu împreună cu postul de cantor de la școala gr. or. din **Alba-Iulia-Maeri** cu filia **Murș-Port**, protopresbiteratul Alba-Iulia, se escrie concurs cu termen de 15 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt salariu anual de 600 cor. care se solvește în rate lunare anticipative, venitul cantoral cel puțin 400 cor. și remunerațiuni de la producții.

Cei-ce doresc a reflecta la acest post își vor subterne petițiile instruite conform normelor în vigoare la oficiul protopresbiterial în termenul deschis și se vor prezenta înainte de alegere în parohie pentru a și arăta de steritatea în cântări și tipic.

Din ședința comitetului parohial ținută în 4 Iulie 1904.

Florian Rusan
paroh.

Nr. 337 1904.

Văzut:

Oficiul protopresbiterial gr. or. Alba-Iulia.
Alba-Iulia, 23 Iulie 1904.

Ioan Teculescu
protopresbiter.

Nr. 701.

[234] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de învățătoriu la școala noastră din **Bungard**, protopresbiteratul gr. or. Sibiu, se escrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt: salariu 600 cor. din alodiul comunal, cuartir corespunzător în edificiul școlii cu lemnele trebuincioase pentru încălzit și fier, și grădina de legumi lângă școală.

Dreptul la primul cuincuenal după 5 ani de serviciu în comună.

Cei ce doresc a reflecta la acest post să se prezenteze în vre o Duminică ori sâmbătă în biserica din comună spre a și arăta dexteritatea în cântări și tipic având cel ales a ține în Dumineci și sâmbători o strană.

Suplicele concursuale instruite conform normelor în vigoare se vor așterne subsemnatului oficiu protopresbiterial în termenul deschis.

Sibiu, 28 Iulie 1904.

Oficiul protopresbiterial gr. or. Sibiu, în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Papiu
protopresbiter.

La domnișorele Gerigk, Wiesen-gasse nr. 3, se primesc

băieți de școală

în cuartir și cost.

[218] 2—3

6769/1904. IV. alisp. sz.

[231] 1—1

Árverési hirdetmény.

Szebenvármegye hivatali helyiségeinek fűtésére 1904/5 évre szükségeltető 200 (kettőszáz) köbméter üsztatlan, kemény tűzifa szállításának biztosítása czéljából 1904. évi augusztus hó 22. napján délelőtt 11 órakor ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

A közelebbi adatok a Szebenvármegye hivatalos lapja 32 ik számában közzétett hirdetményben foglaltatnak.

Nagyszeben, 1904. évi augusztus hó 4-én.

Reissenberger
alispán.

Nr. 58 1904.

[223] 3—3

Publicare de licitațiune.

Comitetul parohial de la biserica vechiă gr. or. rom. din **Sohodol**, protopresbiteratul Branului, va da în 8/21 August c. la 2 ore p. m. prin licitațiune publică minuendă, în întreprindere **edificarea unei școle noue**, conform planului și preliminarului de speșe aprobat de ven. consistoriu nr. 10,005 dto 25 Septembrie 1903 pentru prețul de 4673 cor. 60 fil., având a da comuna bisericească materialul de clădire

Întreprindătorii ce vor reflecta la această întreprindere au a depune vadiu de 10% ear' minus oferentul va fi îndatorat a depune cautiunea recerută în bani gata, sau în hârtii de valoare.

Planul, preliminarul de speșe și condițiunile de licitare se află și se pot vedea până la ziua licitărei la oficiul parohial gr. or. din **Sohodol**, biserica vechiă

Sohodol, la 20 Iulie 1904.

Pentru comitetul parohial:

Leontin Pușcariu
paroh, pres. com.

Am onore a aduce la cunoștința onoratului public român din loc și jur, că mi-am mutat

Prăvălia de manufactură

din piața mică nr. 2, tot în piața mică nr. 11 în dosul **păpucarilor**.

Deore-ce aci plătesc chirie pentru localul prăvăliei cu 1600 cor. a-nual mai puțin, mă află în plăcută poziție a pute servi cu prețuri și mai eftine, și mi-am propus, ca — dacă *Dumnezeu îmi va ajuta* — în cel mai scurt timp să-mi asortez depositul cu tot felul de mărfuri țărănești, precum bumbac, pâr, lănică, arniciu, țesături, mai multe soiuri de pânză, cum și carpe de pâr, etc.

Pentru inteligință ofer depositul meu bine asortat în cămăși de chiffon, creton, Oxford și Trico, apoi ismene, gulere, manșete, cravate, cuverture de lână și bumbac, plapome în creton, ruș, satin cu vata umplute, ploiere, cămăși de dame, camisole, fuste, cretonuri, pergaturi, barcheturi, stoffe de pâr, și toate câptușelile recerute la efectuarea hainelor de dame și bărbați, cum și alți o mii aici neamintiți articli. O mică probă ajunge ca să se convingă ori-cine despre eftinătatea și soliditatea prăvăliei mele.

Rugând onoratul public românesc pentru binevoitoriul seu sprigin, semnez cu totă stima

Aurel Popescu.

Fabrica de mașini și motore ces. reg. priv. Brauner & Klasek's Nachfolger
ING. EMIL PLEWA, VIENA.

Representanță generală și deposit:

B. Dénes, Budapesta,
VI., Váci körút 61.

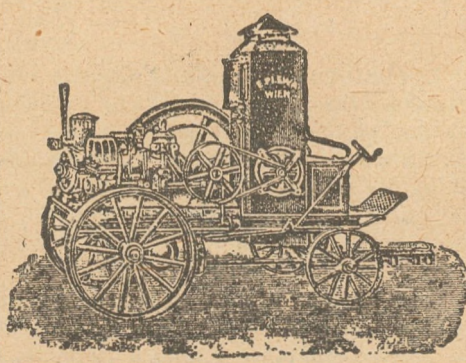
MOTORE 2—20 HP de vapor,
gas, benzin, petrolin.

Locomobile de petrolin 2—25 HP.

Instalații pentru estragerea gasului 2—3
fil. ap-ae de esplotare pentru fiecare HP și oră.

Stilul cel mai modern. — Cea mai bună și mai eftină
putere de esplotare. — Cel mai eftin izvor de cum-părare. — Plătiri favorabile.

Preț-curent gratis și franco. — Represențanți solizi
din provincie se acceptază. [9] 18—20

Săpunul Schicht

cu marca:

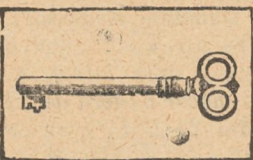
„cerb“

ori

„cheie“

e cel mai bun, mai spornic
și prin urmare cel mai eftin.
E liber de substanțe strică-ciöse.

Se capătă pretutindenea!

(122) 10—34

!! La cumpărare să se observe, ca fie-care bucată de săpun !!
!! să fie provădută cu numele Schicht și cu o marcă de sus. !!